Moderaterna

SKRIVELSE
2025-12-17

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Behov av rättssäker och lagenlig tillämpning av heltidskravet inom LOL

Region Stockholm står inför ett växande problem kopplat till hur heltidskravet enligt lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL) tillämpas. Under de senaste åren regionens egen tillämpade praxis lett till ett betydande antal avregistreringar av mottagningar verksamma enligt LOL. Moderaterna befarar att nuvarande tolkning inte lever upp till lagstiftningens intentioner och att en omgående översyn är nödvändig. Moderaterna är fullt medvetna om att den praxis som nu tillämpas har sitt ursprung ifrån ett ärende utifrån föregående mandatperiod. Det förändrar dock inte behovet av att omgående se över regelverket och säkerställa att Region Stockholm framöver utgår från vad lagstiftning anger, och inte tillämpa en egen praxis.

Lagstiftarens intention är tydlig

I LOL 8 § anges att en läkare anses vara heltidsverksam om hen arbetar minst 35 timmar per vecka i genomsnitt, eller har gjort det under någon tolvmånadersperiod inom de senaste två åren. Det innebär att lagens krav handlar om faktisk arbetstid och inte om debiterad ersättning, produktion, patientvolymer eller andel av ett ersättningstak. Lagen tillåter dessutom uttryckligen variationer i verksamhetsvolym, under förutsättning att heltidskravet uppnåtts under åtminstone en tolvmånadersperiod inom tvåårsramen. Lagens utformning är därmed både tydlig och avsedd att ge stabilitet, förutsägbarhet och rättssäkerhet för en lagreglerad vårdform.

Regionens tillämpning saknar rättslig grund

Moderaterna uppmärksammar att regionen gör en tolkning som inte nödvändigtvis har stöd i lag. Det finns både en risk att den praxis som tillämpas inte är lagenlig och – framför allt – att konsekvensen blir att mottagningar tvingas stänga trots att det i praktiken uppfyller kravet om heltid. Trots detta använder Region Stockholm en egen konstruktion, den så kallade 75-procentsregeln, där en läkare anses vara heltidsverksam endast om debiteringen motsvarar minst 75 procent av specialitetens ersättningstak, takbelopp 1. Denna regel återfinns varken i LOL eller FOL (förordningen 1994:1121 om läkarvårdsersättning) eller i någon prejudicerande dom. Det är ett regionalt framtaget administrativt uppföljningsmått som i praktiken skärper lagens krav utan stöd i lagstiftningens intention. Regionen hänvisar ibland till enskilda förvaltningsrättsdomar, men sådana har inte prejudikatstatus och bör därför inte användas för att etablera en ny generell norm.

Skillnaden mellan lagens och regionens tolkning

Skillnaden mellan regionens tolkning gentemot lagstiftningens kan tydliggöras genom en jämförelse dem emellan. En specialistläkare som

arbetar trettiofem timmar per vecka på mottagningen och tar emot många komplexa, resurskrävande patienter med långa besök kan, enligt lagens definition, anses uppfylla heltidskravet även om läkaren debiterar en lägre andel av ersättningstaket än specifikt 75%. Lagstiftningen ger då full rätt att fortsätta verksamheten inom LOL, och regionen kan endast agera om den kan visa att arbetstiden inte motsvarar lagens definition.

Med regionens nuvarande praxis skulle samma läkare däremot bedömas som att inte uppfylla heltidskravet, enbart på grund av att debiteringen inte når upp till 75 procent av taket. Regionen skulle därmed kunna avregistrera läkaren, trots att kraven i LOL de facto är uppfyllda. Det är dessutom en styrning som uppmuntrar till korta besök och fler debiteringar, en ”pinnjakt” som vi i övriga vårdområden försöker motverka.

Risk för avregistreringar utan rättssäker prövning
Konsekvensen av regionens tillämpning är att ett stort antal mottagningar har, och kan komma, att avregistrerats på basis av ersättningsstatistik, trots att lagen anger att det är faktisk arbetstid som ska bedömas. Det innebär att mottagningar riskerar att avvecklas trots att lagens krav i realiteten kan vara uppfyllt. När en lagreglerad vårdform i praktiken avvecklas genom administrativa beslut baserade på regional rutin snarare än nationell rätt, påverkas regionens förtroende, vårdens kontinuitet och den politiska styrningen negativt. Framför allt är detta inte till nytta för patienterna som vården är till för. I ett läge där vården behöver mer resurser och där det råder brist inom flera läkarspecialiteter kan svaret inte vara att stänga mottagningar enbart baserat på ett procentmått på debiterad ersättning.

Behov av omedelbar korrigering
Moderaterna anser att Region Stockholm måste uppvisa största möjliga följsamhet i tillämpningen av en nationell lagstiftning. Regionens nuvarande modell är problematisk. Läkare som i god tro följer lagstiftningen de ska förhålla sig till måste erbjudas en rättvis handläggning.

Mot bakgrund av föreslår vi Hälso- och sjukvårdsnämnden besluta:

1. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdras att återkomma med en ny modell för bedömning av heltidsverksamhet enligt LOL, inklusive individuell prövning av faktisk arbetstid och en redovisning av konsekvenser för vårdutbud och patientsäkerhet.

Axel Conradi Moderaterna	Lars Rådén Moderaterna	Charlotte Broberg Moderaterna